

جذامی (ارکی اپیدیدیمیت) (A) مشاهده میشود. این ارکییت درابتداء ممکن است حاد باشد ولی معمولاً ورم بیضه در طرفه بوده و خیلی مخفی است که بیمار توجهی بآن ندارد و بتدریج شخص را عقیم مینماید (B). باها مخصوصاً خیزدارند و داء الفیل شدید در آنها دیده میشود.

در زنها قاعده شان نامرتب شده و دیرتر از معمول قاعده میشوند و اغلب نازا (استریل) میگرددند (۷۰٪) بر حسب عقیده بایس بل (C) این نازا شدن در نتیجه صلابت تخمدانها میباشد ولی نوئل (D) ثابت کرده که تلف شدن نوزاد در نتیجه جراحاتیست که در رحم بآنها اصابت کرده.

علل مستعد کننده - فقر و فاقه اجتماع و اختلاط باهم در یک منزل باعث سرایت میشود. اسبابهای بیماری نیز ممکن است بیماری را منتقل نماید، بعلاوه مجاورت طولانی بامبتلابیان و ناپاکی و کثافت و عدم حفظ الصحه را باعث قبول این مرض میدانند. هانسن (E) چنین بیان کرده « برای آنکه بیماری جذام بهتر باعث سرایت گردد بدون شك و تردید بیشتر کثافات را دوست دارد ». خلاصه نظافت و رعایت بهداشت از ابتلاء و سرایت آن تا اندازه می جلوگیری میکند.

وقف کتابخانه مدرسه فیضیه قم

پیش گیری در اسلام - چون جذام مرضی نیست که مریض را از پای انداخته و مجبور باستراحت در بستر نماید و مریض مجذوم در جامعه گردش کرده و سبب سرایت میشود اگر مردم را بخطر آن آشنا و نهی از معاشرت با این بیماران کنیم همانطور که اسلام نهی فرموده است از نظر بهداشت عملی شایسته نموده ایم.

چنانکه ذکر شد یکی از راههای سرایت این بیماری معاشرت با جذامیان و هم منزل بودن بآنها است که اثر مهمی در نقل و انتقال بیماری دارد خصوصاً در ابتدای مرض که بیمار مبتلابه زکام (F) است و سایر علامم آشکار نیست. فرمایش حضرت رسول (ص). ما من انسان الا و فی راسه عرق من جذام فیبعث الله علیه الزکام فینذیه فاذا وجد احدکم فلیدعه ولا یداویه حتی یکون الله یداویه یعنی رسول اکرم

(A) - Orchiopidimit (B) - Sterilite (C) - Beis boles (D) - Noäl
(E) - Hansen (F) - Rhinite

صلی الله علیه و آله فرماید: در سر هر يك از افراد بشر رنگ و ریشه می از خوره برقرار است پس خداوند می فرستد زکام را و بر آن رنگ مسلط می سازد تا آن را ذوب نموده بشکل آب از مجاری مخصوص بیرون آورد. هر گاه یکی از شما بیابد او را واگذارد او را و در مقام مداوای آن بر نیاید تا آنکه پروردگار شفا عنایت فرماید (۱).

درباره معاشرت با جذامیان فرموده اند:

« کره ان یگلم الرجل مجذوماً الا ان یكون یننه و یننه قدر زراع »

یعنی خداوند بد می داند که انسان با مجذوم تکلم کند مگر اینکه مقدار يك زراع بین آنها فاصله باشد.

پس از آن فرمود:

« فر من المجذوم فر ارک من الاسد » (۲) یعنی از مجذوم فرار کن همانطور

که از شیر فرار می کنی.

مجدداً فرماید: « چند کس اند که بهمه حال از ایشان باید اجتناب کرد: کسیکه

خوره داشته باشد ویسی و دیوانه و عرب بادیه نشین (۳).

همچنین امه (ع) برای حفظ الصحه و جلوگیری پیروان خود از این بیماری

بیاناتی فرموده اند که همه دلیل بردوری از مبتلایان است. چنانکه از امام محمد باقر (ع)

در کتاب صحیح ابن مسلم روایت شد.

خمسة لا یؤمن الناس علی کل حال المجذوم و الابرص و ولد الزنا و

الاعرابی حتی یهاجر و المحدود (۴) یعنی پنج نفرند که نباید امام جماعت واقع

شوند اول آنها مجذوم است. در اخبار فوق شخص مجذوم را مقدم بر سایرین دانسته اند.

شکی نیست که مجامع عمومی از قبیل مساجد و مدارس و سر باز خانه و غیره از

هر حیث مستعد برای انتشار و ابتلاء مرض می باشند. امام جماعت مجذوم در انتشار

(۱) - (بحار در مبعث زکام)

(۲) - (تطبیقات کریمی صفحه ۱۵۲)

(۳) - (علیه الثقیین صفحه ۱۲۴)

(۴) - (باب ۱۵ صفحه ۵۲۶ وسائل)

مرض اهمیتی بسزا دارد زیرا که تجربیات و امتحانات امروزه اهمیت مطالب فوق را تأکید می‌کند چه باسیل دو هانسن (A) چنانچه گفته شد از شخصی بشخص دیگر منتقل می‌شود یعنی ناقل مرض انسان است حتی در روی البسه، بردیوار و گردو خاک منزل جذامی‌ها باسیل بطور فراوان وجود دارد.

تردیدی نیست که امام جماعت در موقع مصافحه عامل مهمی برای انتشار مرض می‌باشد.

واضح حضرت صادق علیه السلام (۱) در خیر ابی بصیر روایت شده که امام جماعت نباید مجذوم واقع شود. در حدیث دیگر فرموده اند «باهل بلا، کم نظر کنید و بنزد ایشان نروید و چون برایشان بگذرید تند بگذرید که می‌آید بشما سرایت کند (۲) چنانچه ملاحظه می‌شود در این خبر صریحاً سرایت این بیماری را متذکر شده اند.

حضرت امام موسی (ع) در خصوص این بیماری چنین می‌فرماید «کسی که جذام و خوره و پیسی داشته باشد از او بگریزید و برایشان نظر نکنید و با ایشان معاشرت نکنید» (۳)

نظر باینکه ازدواج یکی از امور مهم اجتماعی بوده و فلسفه آن ابقای نسل است و چون این بیماری بالاترین دشمن اجتماع و نسل می‌باشد لذا شارع مقدس اسلام طلاق را در جذامی‌ها جائز دانسته (۴) و بدین وسیله از نظر اجتماعی کمک بزرگی به بهبودی نسل می‌کند زیرا اگر نوزادی از آنها باقی بماند آلوده بوده علاوه بر اینکه خود سربار جامعه هستند ناقلین این بیماری بشمار می‌روند و بدین طریق با انتشار و سرایت جذام بیشتر کمک می‌نمایند. بنابراین آنچه هانسن بیان کرده «برای آنکه این بیماری بهتر باعث سرایت گردد بدون تردید بیشتر کشفات رادوست دارد» عدم نظافت

(A) Hansen

(۱) - (باب ۱۵ صفحه ۵۲۶ وسائل)

(۲) - (حلیة المتقین صفحه ۱۲۳)

(۳) - (علاج الاقسام و دفع الالام باب یازدهم فصل ششم نسخه خطی)

(۴) - (شرايع ملاحظات نکاح صفحه ۱۶۶ و عیوب المرآة سبعة الخ)

اشخاص از علل مستعد کننده ابتلاء باین بیماری در جامعه محسوب می شود چنانچه در بخش اول ملاحظه شد شارع مقدس نظافت و پاکیزگی را پایه و اساس دین دانسته و اجرای آنرا بر همه لازم و واجب شمرده است.

بخش هشتم

اسلام قائل بوجودات ریز بینی است

موجودات را میتوان بدو دسته تقسیم نمود: اول آنهائیکه محسوس بحسبای پنجگانه است دوم آنهائیکه محسوس بهواسمان نیستند.

دسته اول مورد بحث نیست زیرا هر چه دیده و شنیده گردد تعقل در کیفیت و ماهیت آن بکمک حواس مزبور ممکن است و اما دسته دوم که محسوس بهواسمان نیستند برای رسیدن بدانها موشکافیهای خیلی دقیقی در مظاهر طبیعت لازم است، بشر بدانها نرسیده است مگر در اثر اتفاق و جمع وسائل.

باستور موقمی توانست بکشف میکرب موفق گردد که قبل از اوریز بینی کشف شده بود البته نمیشود منکر فهم و درایت این نابغه بزرگ شد اما چشمش مسلح و گشوده بود و جانداران غیر محسوس را حس کرده بعداً در چونی و چندی آنها وارد میکردید. در خلقت موجودات، خواص باطنی است که ماوراء محسوسات امروزه است و با تمام کشفیات و اختراعات هنوز موفق بکشف آن نگردیده اند.

در هزار و سیصد و کتری سال پیش که کلیه دنیا پرده جهل و نادانی در تاریکی فرو برده بود آیا بزرگی این کلام که جانداران ریز بینی را پیش بینی و بیان فرموده است نباید معترف باشیم؟

حضرت صادق علیه السلام میفرماید (۱):

قال انما سمیناه لطیفاً للخلاق ولعلمه بالشیئی اللطیف مما خلق من البعوض
والذره و مما هو اصغر منهما لایکاد تدركه الابصار والعقول لاصغر خلقه

(۱) - (تعلیقات کریمی صفحه ۱۴۹ که آنهم از بهار نقل مینماید)